

Riksomfattande plan om tillgången till statliga tjänster och placeringen av funktioner 2024–2027

27.3.2024

Innehåll

1	Rättslig grund för planen om tillgången till statliga tjänster och placeringen av funktioner	2
2	Strategiska mål för planen	4
3	Målens och åtgärdernas koppling till planen för de offentliga finanserna	16
4	Uppföljning, utvärdering och justering av planen	18

1 Rättslig grund för planen om tillgången till statliga tjänster och placeringen av funktioner

Planen om tillgången till statliga tjänster och placeringen av funktioner grundar sig på lagen om grunderna för tillgången till statliga tjänster och placeringen av funktioner (728/2021), som trädde i kraft i början av 2022. Det är den andra planen som fastställs utifrån lagen.

Enligt 2 § i lagen ska tillgången till statliga tjänster ordnas samt enheter och funktioner placeras så att i hela landet statens uppgifter sköts på ett resultatrikt sätt och att tillgången till tjänster genom användning av olika former av ärendehantering svarar mot olika kundgruppers servicebehov på ett sätt som tillgodoser de grundläggande fri- och rättigheterna. Beslut och planer som gäller tillgången till statliga tjänster och placeringen av enheter och funktioner ska dessutom främja livskraften, säkerheten och statens konkurrenskraft som arbetsgivare i olika delar av landet.

Enligt 3 § ska statsrådet för sin mandatperiod utarbeta en plan för fullföljande av de mål som anges i 2 §. Planen ska omfatta statsförvaltningens gemensamma eller förvaltningsområdenas strategiska linjer för placeringen av enheter och funktioner samt strategiska utvecklingsmål för tillgången till tjänster och resultat av verksamheten.

I denna plan fastställs för statsförvaltningen gemensamma strategiska mål för ordnandet av tillgången till statliga tjänster och placeringen av enheter och funktioner (kapitel 2). Målen kompletterar de resultatmål som ställts upp för statliga myndigheter någon annanstans, till exempel i statsbudgeten. Planen grundar sig på en helhetsbild av behovet av och tillgången till statliga tjänster samt på hur enheterna och

funktionerna är placerade i början av regeringsperioden. En separat promemoria med bilagor har utarbetats om helhetsbilden.

Enligt lagen ska planen samordnas med planen för de offentliga finanserna. I planen beaktas skrivningarna i statsminister Petteri Orpos regeringsprogram, såsom statsförvaltningens produktivhetsprogram och behovet av att anpassa omkostnaderna. I kapitel 3 granskas sambandet mellan målen och åtgärderna i planen med planen för de offentliga finanserna 2024–2027.

Statsrådet övervakar och bedömer genomförandet av planen och ser över den vid behov. Förfarandena beskrivs i närmare detalj i kapitel 4.

Lagen tillämpas enligt 1 § inte på riksdagen och de ämbetsverk som lyder under riksdagen eller på republikens presidents kansli, domstolar och sådana nämnder som har inrättats för att behandla besvärssärenden, Finlands beskickningar i utlandet, offentligrättsliga inrättningar, stiftelser eller andra offentligrättsliga fonder, statligt ägda aktieföretag eller fonder utanför statsbudgeten. Bestämmelserna i 3 och 5 § tillämpas inte på statliga affärsverk. Lagen (och inte heller den regionaliseringslagstiftning som gällde tidigare¹) anses inte heller gälla universitet och högskolor. Därmed gäller inte heller planen de statliga aktörer som faller utanför lagens tillämpningsområde.

¹ Lagen om behörighet vid placering av statliga enheter och funktioner (363/2002) har upphävts genom lagen om grunderna för tillgången till statliga tjänster och placeringen av funktioner.

2 Strategiska mål för planen

Enligt programmet för statsminister Petteri Orpos regering ska Finland stegvis övergå till att prioritera digitala tjänster som kanal för att uträtta ärenden hos myndigheter. Enligt finansministeriets undersökning som utfördes av Taloustutkimus 2021 uträttar medborgarna helst sina ärenden hos myndigheterna elektroniskt. Därefter följer telefontjänster och besök.² Finländarnas förmåga att uträtta ärenden digitalt ligger i det stora hela på en utmärkt nivå. Myndigheterna och medborgarna interagerar redan i stor utsträckning på webben. Finland har bra förutsättningar att tillgängliggöra 100 procent av den viktigaste offentliga servicen på nätet och före tidsfristen uppnå det här målet för det digitala decenniet som uppställts av EU för 2030.

Statens tjänster genomförs via flera kanaler. Enligt regeringsprogrammet ska tillgången till tjänster utvecklas med beaktande av olika användargrupperns behov och genom att säkerställa att befolkningens grundläggande fri- och rättigheter tillgodoses på lika villkor. Regeringen fäster avseende vid tillgången till tjänster och tjänsternas tillgänglighet samt vid lättläst språk i tjänsterna. I takt med att digitala tjänster och anordningar ökar säkerställer regeringen tillgången till tjänster och ett tillräckligt stöd också för dem som har svårare att använda digitala lösningar. Utgångspunkten är att jämlikheten, språkliga rättigheter och övriga grundläggande fri- och rättigheter beaktas vid genomförandet av planen.

De statliga myndigheternas nätverk av verksamhetsställen ska koncentreras och man strävar efter att dela verksamhetsställen mellan de statliga myndigheterna och med kommunerna och välfärdsområdena. Enligt finanspolitiska ministerutskottets beslut av den 6 februari 2024 förbinder sig regeringen till att ändringar i ämbetsverkens regionala nätverk av verksamhetsställen kan beredas för att svara mot besparingsmålet i produktivetsprogrammet och den höjda kostnadsnivån. Enligt statens lokalstrategi³ ska statens kundtjänst på plats och kontorslokaler under det kommande årtiondet i huvudsak samlas till olika myndigheters gemensamma arbetsmiljöer.

Statsförvaltningens smidighet tryggas genom att minska regleringen av verksamhetsställen och öka det styrande ministeriets och ämbetsverkens möjligheter att besluta om verksamhetsställen i enlighet med efterfrågan på tjänster.

² [Enkät om ärendetjänster inom den offentliga förvaltningen, på finska. Undersökningsrapport 2021.](#)

³ [Statsrådets principbeslut om statens lokalstrategi, 16.12.2021](#)

Livskraften, säkerheten och statens konkurrenskraft som arbetsgivare i regionerna stärks i hela landet med hjälp av lättillgängliga statliga tjänster via flera kanaler som produceras oberoende av plats.

Statens gemensamma mål för tillgången till tjänster

För att visa riktningen för och styra utvecklingen av digitaliseringen i Finland har man utarbetat en digital kompass för Finland som statsrådet lämnade som redogörelse för riksdagen i slutet av 2022 (SRR 10/2022 rd) och som riksdagen godkände i början av 2023. Finlands digitala kompass grundar sig på EU:s digitala kompass och på det relaterade programförslaget "En färdväg för det digitala decenniet".

I den digitala kompassen har man ställt upp mål, nyckelresultat för dem och indikatorer för att mäta hur man lyckats inom fyra delområden: kompetens, infrastruktur, företag och den offentliga förvaltningen. Ett annat gemensamt mål är en tväradministrativ ledning av digitaliseringen. Mål för digitaliseringen av den offentliga förvaltningen enligt den digitala kompassen är

1. En betydande del av de offentliga tjänsterna har digitaliserats eller automatiserats med människan i fokus.
 - Nyckelresultat för det här målet är att de viktigaste tjänsterna inom den offentliga förvaltningen för medborgarna, företagen och de övriga organisationerna har digitaliserats, automatiseringen har ökat processernas produktivitet och digitala tjänster är som standard det primära sättet att uträtta ärenden. Ett annat resultat är exempelvis att den information som samlas in eller levereras från företag är upp till 90 procent i digital och strukturerad form och följer befintliga europeiska standarder.
2. Interoperabla digitala offentliga tjänster gör det möjligt för medborgare, företag och organisationer att uträtta ärenden smidigt även internationellt.
 - Nyckelresultat för det här målet är bland annat att finländska personer och företag smidigt kan uträtta ärenden digitalt även över gränserna och att digitaliseringen av den offentliga förvaltningen byggs upp över sektorsgränserna och förvaltningsnivåerna.
3. De offentliga tjänsterna produceras enligt modellen för övergripande säkerhet.

- Nyckelresultat för detta mål är bland annat att för offentliga digitala tjänster har ställts riskbaserade krav på digital säkerhet och genomförandet av dem utvärderas och övervakas kontinuerligt och att statens, välfärdsområdenas och kommunernas digitala säkerhet har förbättrats.

Planen för verkställande av den digitala kompassen uppdateras årligen och beslut om investeringar fattas inom ramen för budgetprocessen.

Målen och indikatorerna för den ovan beskrivna nationella digitala kompassen gäller hela den offentliga förvaltningen. I den här planen fastställs målen för tillgången till statsförvaltningens tjänster. De mål och indikatorer som anges i planen är dock överensstämmande med målen i den digitala kompassen och statsförvaltningen bidrar till att genomföra dem. Det bör beaktas att det i fråga om samtliga mål är svårt att göra skillnad mellan de statliga tjänsterna och den offentliga förvaltningens tjänster som helhet. De gemensamma målen, nyckelresultaten och indikatorerna för tillgången till statliga tjänster presenteras i tabell 1.

Tabell 1. Statens gemensamma mål för tillgången till tjänster, nyckelresultat och indikatorer för tillgången till tjänster.

Mål	Nyckelresultat	Indikatorer
Statsförvaltningens tjänster tillhandahålls via flera kanaler. Den primära servicekanalen är heltäckande elektroniska tjänster som är lätta att använda och som kompletteras av kundserviceställen och telefonservice.	I takt med att automatiseringen och möjligheterna till och antalet digitala tjänster ökar minskar behovet av kundserviceställen inom statens och hela den offentliga förvaltningens tjänster och de digitala tjänsterna blir den primära servicekanalen.	Användningsgraden för de digitala tjänsterna inom den offentliga förvaltningen (Statistikcentralen) Utvecklingen av antalet besök i statens tjänster (Undersökning av antalet besök som utförs inom projektet för reformering av statens service- och lokalnät på 2020-talet)

Mål

Nyckelresultat

Indikatorer

Statsförvaltningen skickar myndighetsmeddelanden och delgivning i första hand digitalt till de medborgare som har möjlighet att använda digitala kanaler. Medborgarnas möjligheter att uträtta ärenden oberoende av tid och plats ökar, förvaltningens produktivitet förbättras och koldioxidavtrycket minskar. Samtidigt måste det säkerställas att det finns alternativa service- och kommunikationskanaler för dem som inte kan använda digitala tjänster.

Antalet statliga organisationer (och organisationer inom hela den offentliga förvaltningen) och medborgare som använder meddelandetjänsten Suomi.fi ökar avsevärt under de närmaste åren (a och b):

a) I slutet av 2026 används digitala myndighetsmeddelanden av cirka 4 miljoner medborgare i stället för nuvarande 1,2 miljoner.

Antal medborgare som tagit i bruk meddelandetjänsten Suomi.fi. (Statistik om användningen av Suomi.fi-meddelanden från myndigheten för digitalisering och befolkningsdata)

Mål	Nyckelresultat	Indikatorer
	<p>b) Antalet statliga organisationer som använder meddelandetjänsten Suomi.fi ökar med cirka hälften från nivån 2023 fram till 2028.</p>	<p>Antal statliga organisationer som tagit i bruk meddelandetjänsten Suomi.fi. (Statistik om användningen av Suomi.fi-meddelanden från myndigheten för digitalisering och befolkningsdata)</p>
	<p>c) År 2026 uppnås på årsnivå besparingar på cirka 36 miljoner euro för statsförvaltningen och Folkpensionsanstalten då den lagstiftning som grundar sig på principen Digitalisering först har trätt i kraft och de pappersbrev som statsförvaltningen skickar till medborgarna i huvudsak ersätts med digitala Suomi.fi-meddelanden.</p>	<p>Uppnådda besparingar i euro. (Statskontorets centralbokföring, kontouppgifter för affärsbokföringen, Folkpensionsanstaltens bokslut)</p>
<p>Statens, välfärdsområdenas och kommunernas digitala säkerhet har förbättrats.</p>	<p>Statens, välfärdsområdenas och kommunernas digitala säkerhet förbättras.</p>	<p>Indexmätare för tjänsten för en helhetsbild av den digitala säkerheten (tjänst som tillhandahålls av</p>

Mål	Nyckelresultat	Indikatorer
Man identifierar och avvecklar hinder för digitaliseringen, till exempel lagstiftning som försvårar digitaliseringen.	Antalet hinder för digitaliseringen har minskat.	myndigheten för digitalisering och befolkningsdata) NCSI (National cybersecurity index), internationellt index för cybersäkerhet i samhället (e-Governance Academy-stiftelsens tjänst)
		Kvantitativ och kvalitativ bedömning av situationen som helhet

Statens gemensamma mål för placeringen av funktioner

När statens servicenät skapas bör man beakta att antalet kundbesök kommer att minska i takt med att de digitala tjänsterna ökar. Det behöver dock fortfarande finnas möjlighet att uträtta ärenden på plats för att tjänsterna ska kunna tryggas även för dem som inte kan eller vill använda elektroniska tjänster. Tjänsterna ska kunna tillhandahållas på ett produktivt och resultatrikt sätt och i nära samarbete mellan staten och den övriga offentliga förvaltningen. Genom att bygga upp gemensamma kundserviceställen för serviceproducenter kan man trygga tillgången till tjänster och förbättra servicenivån samt uppnå kostnadsbesparingar.

Finansministeriet har rekommenderat att den geografiska placeringen av statliga enheter och funktioner inte ska regleras i den lag eller förordning som gäller

ämbetsverket⁴. I synnerhet om placeringen av kundserviceställen som erbjuder besökstjänster regleras, försvårar det samarbetsarrangemangen i den offentliga förvaltningen och kan försämra både produktiviteten och servicenivån i ämbetsverket. Enligt lagen om grunderna för tillgången till statliga tjänster och placeringen av funktioner (728/2021) beslutar det behöriga ministeriet om placeringen av ett statligt ämbetsverk, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag. När man bereder lagar om ämbetsverken bör man överväga ett bemyndigande enligt vilket placeringen av ämbetsverkets enheter eller vissa enheter fastställs i enlighet med arbetsordningen.

De statliga ämbetsverkens regionala nätverk av verksamhetsställen ses över och koncentreras genom att man försöker hitta gemensamma lösningar mellan de statliga myndigheterna och i samarbete med kommunerna och välfärdsområdena för att svara mot besparingsmålet i produktivetsprogrammet och den höjda kostnadsnivån. De statliga myndigheter och övriga aktörer inom den offentliga förvaltningen som verkar på samma ort kan till exempel dela lokaler eller använda lokalerna turvis för att dämpa kostnaderna.

Under planeringsperioden arbetar man för att före 2030 färdigställa ett gemensamt kundservice nät för statsförvaltningen som grundar sig på servicebehovet i enlighet med målen för det av finansministeriet ledda projektet för reformering av statens service- och lokalnät på 2020-talet (nedan *projektet för service- och lokalnätet*). I lokalerna genomförs gemensamma beredskapslösningar som är så enhetliga som möjligt. Med hjälp av ett täckande riksomfattande nätverk av säkrade arbetslokaler skapas en övergripande funktionssäkerhet och kapacitet. Staten främjar tillhandahållandet av tjänster i samarbete med Folkpensionsanstalten (FPA), kommunerna och i tillämpliga delar med välfärdsområdena. FPA:s, kommunernas och välfärdsområdenas deltagande i de gemensamma serviceställena följs i samband med uppföljningen av genomförandet av planen.

Som en del av reformen utvecklas de statliga myndigheternas besökstjänster så att kunderna har möjlighet att i de gemensamma serviceställena ta kontakt med myndigheten via distanstjänster och uträtta ärenden även med hjälp av distanstjänster. Distanstjänsterna möjliggör en ny servicekanal för att få tjänster på de orter där det inte för närvarande tillhandahålls statliga tjänster eller tjänster tillhandahålls i begränsad utsträckning. Tack vare reformen har kunden även

⁴ Rekommendation om principer för ordnandet av statsförvaltningens funktioner – Finansministeriet 1.12.2021, VN/11537/2021

möjlighet att få tjänster hos flera olika myndigheter via ett och samma serviceställe. Serviceutbudet kommer på detta sätt att utvidgas och förenhetligas i hela Finland. I framtiden kan distanstjänsterna utvidgas så att de tillhandahålls alla i hemmet. Ur myndigheternas synvinkel möjliggör distanstjänsterna att egen personal inte fysiskt behöver placeras på varje serviceställe. Placeringen av de gemensamma serviceställena planeras regionalt i enlighet med två kriterier: en timmes besöksavstånd⁵ och ett tillräckligt befolkningsunderlag. I landskap med ett stort befolkningsunderlag, i glest bebyggda landskap och i landskap med skärgårdsområden kan kriterierna vid behov viktas på olika sätt eller så kan nya extra faktorer tas in för att säkerställa att statens uppgifter sköts på ett resultatrikt sätt i hela landet och att tillgången till tjänster svarar mot olika kundgruppers servicebehov på ett sätt som tillgodoser de grundläggande fri- och rättigheterna. Nätverket av gemensamma serviceställen kan vid behov kompletteras med andra servicelösningar, såsom mindre distansserviceställen eller mobila serviceställen. Distansserviceställena och de mobila tjänsterna ska utvecklas och främjas tillsammans med regionala och lokala aktörer på ett tväradministrativt sätt och vid behov över sektorsgränserna (offentliga, privata, tredje sektorn).

I utvecklingen av statens projekt för service- och lokalnätet sörjer man för tillgången till service på båda nationalspråken och tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna tryggas genom att man förbättrar kundservicepersonalens kunskaper, säkerställer tillgången till språkkunnig personal och utnyttjar en lösning med distansservice samt möjligheten till distanstolkning. När man ordnar tillgången till tjänster ska man beakta riktlinjerna i nationalspråksstrategin.

I samband med projektet för service- och lokalnätet samlas även statens kontorslokaler till gemensamma arbetsmiljöer. På så sätt kan man minska antalet statliga kontorslokaler och uppnå kostnadsbesparingar. Samtidigt förbättras även förutsättningarna för ett sektorsövergripande samarbete. Enligt statens lokalstrategi⁶ är kontorslokalernas genomsnittliga lokaleffektivitetsmål 10 m²/årsverke 2030. I praktiken krävs det för att uppnå målet att lokaleffektivitetsdimensioneringen för de gemensamma arbetsmiljöerna understiger det genomsnittliga målet, eftersom de gemensamma arbetsmiljöerna används helt och hållet som kontors- och kundservicelokaler och distansarbete kan utnyttjas i bred utsträckning. Genom att

⁵ Besöksavståndet har beräknats enligt det nuvarande vägnätet. Det är utmanande att fastställa kriteriet för besöksavstånd enligt kollektivtrafikens tidtabeller, eftersom det sker förändringar i tidtabellerna. Vid den regionala planeringen för varje landskap beaktas dock den regionala kollektivtrafikens nuläge.

⁶ [Statsrådets principbeslut om statens lokalstrategi](#), 16.12.2021.

samla statliga besökstjänster och kontorslokaler i gemensamma arbetsmiljöer eftersträvas årliga besparingar på sammanlagt 50 miljoner euro före 2030.

Gemensamma arbetsmiljöer enligt målen för statens projekt för service- och lokalnätet har redan färdigställts år 2023 och kommer att färdigställas under våren 2024 i Joensuu, Lahtis, Villmanstrand, Björneborg och Kouvola. Före 2027 kommer gemensamma arbetsmiljöer enligt nuvarande uppskattning att tas i bruk stegvis även i Åbo, Jyväskylä, Rovaniemi, Kuopio, Idensalmi, Helsingfors, Tammerfors, Träskända, S:t Michel och Seinäjoki. Gemensamma serviceställen börjar byggas utanför landskapens huvudstäder med början 2025, då den nya gemensamma riksomfattande lösningen för distans- och tolkningstjänster som bereds inom ramen för projektet för service- och lokalnätet tas i bruk.

Tabell 2. Gemensamma mål, nyckelresultat och indikatorer för tillgången till statliga tjänster och placeringen av funktioner

Mål 2027	Nyckelresultat	Indikatorer
Ämbetsverken granskar i samband med genomförandet av produktivetsprogrammet sina nätverk av verksamhetsställen och vidtar åtgärder för att främja produktiviteten. Vid granskningen beaktas kundbehoven, antalet anställda på verksamhetsstället och möjligheterna att vid ordnandet av verksamheten samarbeta med de övriga statliga myndigheterna, kommunerna och välfärdsområdena.	Antalet gemensamma och delade verksamhetsställen för de statliga myndigheterna har ökat De omfattande nätverken av ämbetsverk för multilokala myndigheter har koncentrerats.	Förändring av antalet gemensamma och delade verksamhetsställen för olika aktörer Förändring av antalet verksamhetsställen som är myndigheternas egna

Mål 2027

Nyckelresultat

Indikatorer

Statens besökstjänster har före 2030 samlats till gemensamma serviceställen så att invånarnas avstånd till de gemensamma serviceställena i regel är högst en timme längs vägnätet. Kunderna får de tjänster de behöver digitalt oberoende av var de befinner sig på lika villkor i hela landet. Övergången har framskridit enligt målet före 2027.

Regionala planer enligt målet har utarbetats i alla landskap och genomförandet av reformen pågår i hela Finland.

Antal färdigställda regionala planer

Bedömning av planernas innehåll i förhållande till målet

Bedömning av genomförandet av färdigställda och pågående lokalprojekt i enlighet med de regionala planerna.

Invånarnas besöksavstånd enligt de regionala planerna till de planerade gemensamma serviceställena längs vägnätet i minuter.

Antal gemensamma arbetsmiljöer som inrättats och som planeras och bedömning av hur de följer de regionala planerna

Antal lättare servicelösningar (t.ex. distansserviceställen)

Mål 2027	Nyckelresultat	Indikatorer
	Kundupplevelsen av servicen på de gemensamma serviceställena är på en bra nivå.	Kundnöjdhetsenkäter för de gemensamma serviceställena
På de gemensamma serviceställena tillhandahålls i så bred utsträckning som möjligt tjänster även av FPA, kommunerna och i tillämpliga delar av välfärdsområdena.	På de gemensamma serviceställena tillhandahålls FPA:s, kommunernas och välfärdsområdenas tjänster.	Antal gemensamma serviceställen som tillhandahåller FPA:s, kommunernas och välfärdsområdenas tjänster.
Statens kontorslokaler har samlats i gemensamma arbetsmiljöer.	Den genomsnittliga lokaleffektiviteten för statens kontorslokaler har förbättrats.	Genomsnittlig lokaleffektivitet för statens kontorslokaler i kvadratmeter per årsverke
	De ekonomiska besparingsmålen (inkl. samlandet av lokaler och besökstjänster) har framskridit så att det är sannolikt att man uppnår det årliga besparingsmålet på 50 miljoner euro år 2030.	Uppnådda besparingar med hjälp av gemensamma arbetsmiljöer i euro
Regleringen av placeringen av statliga	De förpliktande bestämmelserna om	Antal förpliktande lagar och

Mål 2027	Nyckelresultat	Indikatorer
verksamhetsställen minskas för att öka en flexibel kundservice och ett smidigt lokalnät.	placeringen av verksamhetsställen genom lagar och förordningar har minskat.	förordningar som gäller placeringen av verksamhetsställen

Statligt ämbetsverk som ansvarar för tillstånds- och styrningsuppgifter och livskraftscentraler samt övriga struktur- och organisationsförändringar som påverkar tillgången till tjänster och placeringen av funktioner

Enligt regeringsprogrammet ska statens tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter koncentreras till en ny sektorsövergripande statlig myndighet som övertar de uppgifter som regionförvaltningsverken och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården sköter samt de relevanta uppgifterna inom NTM-centralernas ansvarsområden för miljö. Ämbetsverkets regionala närvaro och kapacitet ska tryggas med välfärdsområdenas samarbetsområden som utgångspunkt. Nätverket av verksamhetsställen kan dock vara mer omfattande än så.

Med utgångspunkt i NTM-centralerna ordnas en sektorsövergripande statlig regionförvaltning som ska samlas inom områden som är starkare än de nuvarande, vid livskraftscentraler. Tillgången till livskraftscentralernas tjänster och placeringen av deras funktioner främjar livskraften i områdena på ett kundorienterat sätt, genom att utnyttja digitaliseringen och i samarbete med övriga aktörer. Livskraftscentralerna och deras områden ska bildas med utgångspunkt i NTM-centralerna i de tre ansvarsområdena, och vid behov ska ett större antal verksamhetsställen möjliggöras. Antalet livskraftscentraler kan utökas med högst en i syfte att trygga servicen på båda nationalspråken. I reformerna beaktas grundlagsutskottets utlåtande om de språkliga rättigheternas inverkan på en administrativt fungerande områdesindelning.⁷

De nya ämbetsverken, tillstånds- och tillsynsämbetsverket och livskraftscentralerna som inrättas i samband med reformen fortsätter det arbete som utförts i de tidigare

⁷ GrUU 21/2009 rd

ämbetsverken genom att delta i statens gemensamma projekt för service- och lokalnätet.

Inom justitieministeriets ansvarsområde överförs byråerna för samhällspåföljder, rättshjälps- och intressebevakningsdistrikten (fr.o.m. 2025 Rättstjänstverket) och Utsökningsverket stegvis till statens gemensamma kundserviceställen och kontorslokaler före 2030. Utsökningsverkets lokalnät ses över 2024 med beaktande av statens projekt för service- och lokalnätet. Åklagarmyndighetens lokalnät ses över.

Inom inrikesministeriets förvaltningsområde pågår en översyn av polisens nät av verksamhetsställen som utgår från att främja effektiviteten i polisens verksamhet och dämpa kostnadsökningen genom att skapa nya modeller för att placera polisens kapacitet i enlighet med den framtida efterfrågan. Utgångspunkten för utvecklingen är att polisens tjänster ska förbättras, inte försämrats. Behoven i anslutning till polisens framtida efterfrågan grundar sig på kalkyler baserade på statistik över varje funktion. Kalkylerna skapas genom att informationen kombineras med befolkningsprognoser och sakkunnigbedömningar av förändringsfaktorer. I framtiden påverkas polisens efterfrågan även av till exempel lagändringar, den tekniska utvecklingen och socialpolitiska fenomen.

Inom undervisnings- och kulturministeriets ansvarsområde pågår projektet Bildningsförvaltningen 2023 där ämbetsverkens struktur koncentreras (antalet ämbetsverk minskas genom att ämbetsverk slås ihop), kunskapsunderlaget stärks, informationsförvaltningens system centraliseras och tjänster digitaliseras. Undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde omfattar för närvarande 11 ämbetsverk. I fortsättningen kommer bildningsförvaltningen att bestå av ministeriet och fem ämbetsverk. Reformen av bildningsförvaltningen stöder också genomförandet av statens produktivetsprogram, även om programmets åtgärder bereds separat från reformen. I reformen av bildningsförvaltningen kan det ske ändringar i verksamhetsställena men riktlinjer för dem har ännu inte fastställts. Tillgången till tjänster säkerställs i huvudsak med hjälp av digitala tjänster.

Inom jord- och skogsbruksministeriets ansvarsområde ses Lantmäteriverkets lokalnät över 2024 med beaktande av statens projekt för service- och lokalnätet. Naturresurscentralen anpassar sina lokalkostnader genom att reducera antalet verksamhetsställen och minska verksamheten på vissa verksamhetsställen.

3 Målen och åtgärdernas koppling till planen för de offentliga finanserna

Statsrådet ska ställa upp ett medelfristigt mål för det strukturella saldot i de offentliga finanserna i enlighet med fördraget om Europeiska unionens ekonomiska och monetära union. Statsrådet ska vidta de åtgärder som statsrådet anser behövliga för att korrigera de offentliga finansernas stabilitet och hållbarhet, om det enligt dess bedömning finns en sådan betydande avvikelse i det strukturella saldot i de offentliga finanserna som kan äventyra uppnåendet av det medelfristiga målet.⁸

Statsrådet har gjort upp en plan för de offentliga finanserna för valperioden.⁹ Planen för de offentliga finanserna ska enligt lagen ses över årligen före utgången av april för de följande fyra åren.¹⁰

Enligt statsminister Petteri Orpos regeringsprogram ska regeringen som korrigerande åtgärd genomföra statsförvaltningens produktivetsprogram som stöder regeringens hållbarhetsmål för de offentliga finanserna. Produktivetsprogrammet har beretts sedan hösten 2023. Regeringens finanspolitiska ministerutskott har behandlat principerna för genomförandet av programmet.

Huvudvikten i genomförandet av produktivetsprogrammen ligger på förvaltningsområdenas egna åtgärder. Förvaltningsområdenas förslag till produktivetsprogrammets innehåll och allokeringen av besparingar till olika moment inkluderas i ministeriernas förslag till plan för de offentliga finanserna 2025–2028. Förvaltningsområdenas produktivetsprogram inkluderas i beredningsprocessen för budgetförslaget 2025.

Med åtgärderna eftersträvas besparingar på sammanlagt 90 miljoner euro 2025, 134 miljoner euro 2026 och 243 miljoner euro från och med 2027. Största delen av besparingarna uppstår med hjälp av de åtgärder som förvaltningsområdena fastställer i sina egna produktivetsprogram. Investeringar som ökar produktiviteten kan

⁸Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen och om tillämpning av fördraget samt om kraven på de fleråriga ramarna för de offentliga finanserna (869/2012) 1–3 §

⁹ Plan för de offentliga finanserna 2024–2027, Finansministeriets publikationer 2023:64

¹⁰Statsrådets förordning om en plan för de offentliga finanserna (SRF 120/2014) 2 §

finansieras med ett centraliserat anslag under produktivetsmomentet. För finansieringen av främjandet av produktiviteten har avsatts cirka 50 miljoner euro 2024–2026.

Centraliserade besparingar förverkligas genom strukturella reformer: Myndighetskommunikationen är i fortsättningen i första hand digital, och lokalprogrammet effektiviserar användningen av lokaler inom den offentliga sektorn. Enligt regeringsprogrammet är digitalisering och utnyttjande av teknik ett av de viktigaste sätten att förbättra de offentliga tjänsternas kvalitet, effektivitet och tillgänglighet. Finland övergår stegvis till att prioritera digitala tjänster som kanal för att utträta ärenden hos myndigheter. Utgångspunkten för IKT- och digitaliseringsprojekt är att förnya verksamhetssätten, för att projekten ska vara verkliga investeringar som bidrar till ökad produktivitet. Man kan förbättra produktiviteten genom att i högre grad utnyttja gemensamma tjänster, färdiga programvaror och periodisering av investeringar och genom att bedöma produktiviteten hos dessa under projektens gång. Man förbinder sig även till att öka vikten av kostnads-nyttoanalyser för IKT- och digitaliseringsprojekt när man fattar beslut om projekt. Vid genomförandet av produktivetsprogrammet säkerställs en omfattande tillgång till tjänster. Avsikten är att de personalkonsekvenser som följer av ändringarna i verksamhetssätten ska förverkligas genom naturliga pensionsavgångar och annan naturlig övergång. Det centraliserade produktivetsanslag som ingår i planen för de offentliga finanserna för 2024–2027 kan utnyttjas för att påskynda beredningen och sprida god praxis i syfte att stödja och utveckla ämbetsverkens verksamhet.

Finansministeriets förslag till plan för de offentliga finanserna för 2025–2028 publicerades den 29 februari 2024. I förslaget redogörs det för konsekvenserna av produktivetsprogrammet.

Regeringen förhandlar om planen för de offentliga finanserna i mitten av april 2024 och behandlar den i finansutskottet och vid statsrådets allmänna sammanträde i slutet av april.

4 Uppföljning, utvärdering och justering av planen

Genomförandet av planen uppföljs genom att rapportera om de uppställda strategiska målen och nyckelresultaten i anslutning till dem samt om deras indikatorer. Dessa beskrivs i kapitel 2 till planen. Rapporteringen sker genom att utfallet av nyckelresultaten och indikatorerna uppdateras halvvägs genom och i slutet av regeringsperioden. För insamlingen av information ansvarar sekretariatet för samarbetsgruppen för regional närvaro.

Samarbetsgruppen för regional närvaro rapporterar om utfallet av de strategiska målen och upprätthåller en lägesbild som uppdateras årligen om nuläget för statens lokalnät och servicekanaler.

Halvvägs genom regeringsperioden bedömer samarbetsgruppen för regional närvaro om det finns ett behov av att justera planen och bereder eventuella förslag till justering av planen. I slutet av regeringsperioden bedömer samarbetsgruppen för regional närvaro hur planen utfallit som helhet.

Behandlingarna i statsrådet av planens uppdatering och uppföljning bereds i ministerarbetsgruppen för samhällets förnyelse.